

Leo Trotskij: Rapport om "balansräkningen" över Kommunistiska internationalens tredje kongress

(Framförd vid Kommunistiska ungdomsinternationalens andra kongress, 14 juli 1921.)

Om man skulle uttrycka Kominterns tredje kongress' betydelse på ett kortfattat sätt så skulle den med största sannolikhet skrivas in i arbetarrörelsens hävder som den revolutionära strategins högsta skola. Kommunistiska internationalens första kongress utfärdade uppmaningen att samla den proletära världsrevolutionens styrkor. Den andra kongressen utarbetade den programmatiska grunden för att mobilisera dessa styrkor. Redan under sina sessioner kom tredje kongressen i kontakt med dessa styrkor, befäste dem och ställdes på detta sätt inför den revolutionära rörelsens allra viktigaste praktiska frågor. Det är därför den tredje kongressen, som jag uttryckte det, blev den revolutionära strategins högsta skola. Ända från början frågade sig den tredje kongressen om Kominterns grundläggande ståndpunkt vid den första och andra kongressen var korrekt. Och efter en djupgående och allsidig granskning av fakta och tendenser – ty fakta som sådana, åtskilda från och oberoende av de historiska tendenserna, är av föga betydelse – drog kongressen slutsatsen att denna ståndpunkt var korrekt, att vi verkligen befinner oss i en period där världsrevolutionen utvecklas.

Efter kriget avslöjade borgarklassen sin totala oförmåga att återställa balansen mellan den ekonomiska utvecklingens olika faktorer, det vill säga själva grundvalarna för sin existens. Borgarklassens hela uppmärksamhet riktades mot att hålla klasserna i jämvikt, och med största svårighet har den under de senaste tre åren verkligen lyckats bevara denna ostadiga klassjämvikt och balansen i sin statliga överbyggnad. Tredje kongressen uppmärksammade internationalens alla kämpar på just det faktum, att man när man griper sig an frågan om utvecklingens tempo måste skilja mellan ekonomiska faktorer, som är samhällets allra djupaste grundvalar, och sekundära faktorer som politik, parlamentarism, press, skolor, kyrkan, och så vidare. Man får inte göra sig själv illusionen, att en klass som är historiskt bankrutt i ekonomisk mening omedelbart och så att säga automatiskt förlorar sina maktmedel. Nej, tvärtom lär oss de historiska erfarenheterna att närhelst en härskande klass som har haft makten i sina händer under århundraden ställs inför risken att förlora makten, så blir dess maktinstinkt extremt känslig, och det är just under perioder av ekonomisk nedgång för den samhällsordning som denna klass byggt upp under sitt styre, som den härskande klassen uppvisar den största energi och strategiska skarpsinne för att behålla sin politiska ställning. Marxister som uppfattar marxismen på ett mekaniskt sätt, eller som det sägs metafysiskt, betraktar detta som en motsättning. Och för dem finns det verkligen en motsättning här. Det är en annan sak för de som ser historien genom dess inre och dynamiska logik, genom samspelet mellan dess olika faktorer – genom den ekonomiska basens växelverkan med klassen, klassens växelverkan med staten, och i sin tur statens växelverkan med klassen och den sistnämndas med den ekonomiska basen. För de som inte har gått ut den verkliga marxismens skola kommer det alltid att vara obegripligt hur borgarklassen, när den förvandlats från en ledande ekonomisk klass, förvisso en klass som suger ut men samtidigt också organiserar, till en fullständigt parasitär klass och till en kraft som är kontrarevolutionär i ordets fullständiga betydelse – hur samma borgarklass på samma gång från topp till tå råkar vara beväpnad med klasskampens alla medel och metoder, från det mest hycklande demokratiska frasmakeri till ytterst brutalt och blodigt förtryck av arbetarklassen. Många av oss trodde att uppgiften att störta borgarklassen skulle bli mycket enklare än den faktiskt är, och som verkligheten nu har visat för oss. Vi står inför ett halvtruttet träd. Inget verkar enklare än att bara slita ner det. Men under de samhälleliga händelsernas snabba förändringar går det inte att ta sig särskilt långt genom att närma sig frågan på detta sätt. Under den senaste perioden har borgarklassen inte så mycket riktat in ansträngningarna på att återställa de ekonomiska grundvalarna som att återställa klassjämvikten, och där har den uppnått mycket stora framgångar i politisk och strategisk mening. Det är ett faktum,

och ett faktum som råkar vara mycket glädjande för revolutionen. Ty om borgarklassen hade lyckats återställa själva grundvalen för sin makt eller ens hade tagit ett enda steg framåt i den riktningen, då hade vi varit tvungna att säga: ja, borgarklassen har lyckats rekonstruera sitt klasstyres stöttepelare. I så fall vore utsikterna för revolutionens framtida utveckling ytterst dystra. Men det slumpar sig att det ingalunda är fallet – borgarklassens alla ansträngningar, all energi den har lagt ner på att behålla sin klassjämvikt, visar sig tvärtom undantagslöst ske på bekostnad av den ekonomiska grund som borgarklassen vilar på, på bekostnad av den ekonomiska basen.

Således befinner sig borgarklassen och arbetarklassen på en grund som gör vår seger ofrånkomlig – givetvis inte i astronomisk mening, inte ofrånkomlig som solens upp- och nedgång, utan ofrånkomlig i historisk mening, i den meningen att om vi inte segrar så är hela samhället och mänsklighetens hela kultur dömd. Historien lär oss det. Det var på så sätt som den antika romerska civilisationen gick under. Slavägarklassen visade sig vara oförmögen att leda framåt mot en fortsatt utveckling. Den förvandlades till en helt och hållet parasitär och sönderfallande klass. Det fanns ingen annan klass som kunde avlösa den och den antika civilisationen gick under. Vi kan se motsvarande händelser i den moderna historien, exempelvis Polens nedgång mot slutet av 1700-talet när den härskande feodala klassen hade överlevt sig själv medan borgarklassen fortfarande var alltför svag för att gripa makten. Som ett resultat av det föll den polska staten samman. Som revolutionära kämpar är vi övertygade – och objektiva fakta bekräftar det – att vi som arbetare, att vi som Kommunistiska internationalen, inte bara kommer att rädda vår civilisation, en urgammal produkt av hundratals generationer, utan också kommer att lyfta upp den till mycket högre utvecklingsnivåer. Men ur rent teoretisk synvinkel är det inte uteslutet att borgarklassen, beväpnad med sin statsapparat och alla sina hopsamlade erfarenheter, kan fortsätta att kämpa mot revolutionen tills den har sugit ur den moderna civilisationen hela dess livskraft, tills den har slungat ner den moderna människan i ett tillstånd av sammanbrott och förfall för lång tid framåt.

Med allt det föregående vill jag bara säga att arbetarklassens uppgift att störta borgarklassen inte är mekanisk. Det är en uppgift som för sin fullbordan kräver: revolutionär energi, politiskt skarpsinne, erfarenhet, vidsynthet, beslutsamhet, passion, men på samma gång lugn. Det är en politisk, revolutionär, strategisk uppgift. Just under det senaste året har ett parti givit oss en mycket lärorik lärdom i detta sammanhang. Jag talar om det italienska socialistpartiet, vars officiella tidning heter *Avanti* (Framåt). Utan att analysera hela det komplex av taktiska frågor som rör kampen och segern, utan någon klar bild av kampens konkreta villkor, slängde sig det italienska partiet ut i en omfattande revolutionär agitation och drev på de italienska arbetarna – *Avanti!* Framåt! Den italienska arbetarna visade att blodet som strömmar i deras ådror är hett nog. De tog partiets alla paroller på allvar, de gick framåt, de tog över fabriker, verkstäder, gruvor och så vidare. Men mycket snart tvingades de slå till en fruktansvärd reträtt, och blev på så sätt under en period helt skilda från partiet. Partiet hade förrått dem – inte i den meningen att det döljer sig medvetna förrädare i det italienska socialistpartiet, nej det kan ingen påstå. Men där dolde sig reformister, som tack vare hela sin själsliga beskaffenhet är fientligt inställda till arbetarklassens verkliga intressen. Där dolde sig centristerna som varken hade eller har någon som helst förståelse av en verkligt revolutionär arbetarrörelsens inre behov. Tack vare allt detta förvandlades hela partiet till ett verktyg för en fullkomligt abstrakt och ganska ytlig revolutionär agitation. Men på grund av sin ställning tvingades arbetarklassen ta denna agitation på allvar. Den drog en absolut revolutionär slutsats av agitationen, och drabbades som ett resultat av det av ett grymt nederlag. Det betyder att det här avslöjades en fullständig avsaknad av taktik i ordets vida mening, eller för att beskriva samma tanke i militära termer en fullständig avsaknad av strategi. Och nu skulle man kunna tänka sig – allt detta är naturligtvis rent teoretiskt och inte något försök att föreslå en sådan tanke till vårt utmärkta unga kommunistparti i Italien – jag menar att det är möjligt att tänka sig att detta parti kan förkunna: efter ett så fruktansvärt nederlag, efter ett sådant förräderi från det gamla socialistpartiets sida, måste vi kommunister som är beredda att dra de mest extrema slutsatser omedelbart gå vidare och utkräva revolutionär hämnd, vi måste redan

idag dra med arbetarklassen i en offensiv mot det kapitalistiska samhällets fästen.

Den tredje kongressen övervägde denna fråga på ett teoretiskt och praktiskt sätt, och sa: om Komintern idag, omedelbart efter ett nederlag som berodde på socialistpartiets förräderi, skulle ge det italienska partiet i uppgift att omedelbart gå på offensiven så skulle den begå ett ödesdigert strategiskt misstag, ty det avgörande slaget kräver motsvarande förberedelser. Dessa förberedelser, kamrater, utgörs inte av att samla pengar till partiets kassa under några decennier, eller att öka antalet prenumeranter på den ärevärdiga socialdemokratiska pressen och så vidare. Nej, i synnerhet under en tidsperiod som vår, då massornas stämningar förändras och stiger snabbt, kräver förberedelserna inte decennier, kanske inte ens år, utan bara några få månader. Att förutspå tidsintervall är i allmänhet en helt hopplös sysselsättning: när vi idag talar om förberedelser så har det en helt annan innebörd än under den organiska tidsperioden med sin gradvisa ekonomiska utveckling. För oss innebär förberedelser att skapa sådana villkor att stödet från de breda massorna blir säkerställt. Inte under några villkor kan vi ge upp denna faktor. Tanken att ersätta massornas vilja med den så kallade förtruppens beslutsamhet är fullkomligt otillåtet och icke-marxistiskt. Via förtruppens medvetenhet och vilja går det utöva inflytande över massorna, det går att vinna deras förtroende, men det går inte att ersätta massorna med förtruppen. Och av denna orsak har tredje kongressen förklarat för alla partier att den allra viktigaste uppgiften – och en uppgift som inte går att skjuta upp – är att dra majoriteten av det arbetande folket till vår sida.

Det påpekades här att kamrat Lenin i ett av sina tal till kongressen sa att även ett litet parti under vissa omständigheter kan dra med sig arbetarklassens majoritet och leda den. Det är helt riktigt. Revolutionen är en kombination av objektiva faktorer som är oberoende av oss och som är viktigast, och subjektiva faktorer som är mer eller mindre beroende av oss. Historien fungerar inte alltid, eller rättare sagt nästan aldrig, så att den först förbereder de objektiva förhållandena, såsom man till exempel först dukar bordet och sedan bjuder gästerna att sätta sig. Historien väntar inte alltid tills motsvarande klass, i vårt fall proletariatet, organiserar sig, klargör sitt medvetande och härdar sin vilja för att därefter älskvärt be den genomföra revolutionen på grundval av dessa samhälleligt och ekonomiskt mogna förhållanden. Nej, saker och ting händer på ett annat sätt. Revolutionens objektiva nödvändighet kan redan vara fullständigt för handen. Men arbetarklassen – vi talar bara om denna klass eftersom vi nu bara intresserar oss för den proletära revolutionen – kanske ännu inte är helt förberedd, samtidigt som kommunistpartiet bara kanske omfattar en obetydlig minoritet av arbetarklassen. Kamrater, vad kommer då att hända? Det kommer att ske en mycket långdragen och blodig revolution, och under själva revolutionens förlopp kommer partiet och arbetarklassen att tvingas ta igen det som saknades från början.

Sådan är den nuvarande situationen. Och om det därför under vissa förhållanden är sant – och det är det – att till och med ett litet parti kan bli ledande organisation för inte bara arbetarrörelsen utan också arbetarnas revolution, då kan det bara äga rum med reservationen att det lilla partiet inte ser sin litenhet som en fördel utan en stor brist som det måste bli av med så snabbt som möjligt.

På kongressen deltog en del kamrater som företrädde de allra minsta partier, exempelvis Tysklands kommunistiska arbetarparti (KAPD – Kommunistische Arbeiter-Partei Deutschlands). Detta parti är revolutionärt, till och med mycket revolutionärt, därom har vi inga tvivel. Och om revolutionen bestod av att KAPD skulle uppvisa sin enastående revolutionära handlingsvilja, och om denna uppvisning skulle räcka för att få den tyska borgarklassen på knä så skulle revolutionen ha varit ett faktum i Tyskland för längesedan. Men det räcker inte med att en enda revolutionär sekt gör demonstrativa aktioner. KAPD:s representanter har sagt det som även kamrat Lenin medgav, nämligen att ett litet parti kan höja sig till den ledande rollen. Och det är verkligen så. Men i så fall kan partiet inte vara en liten sekt som tar upp kampen med ett mycket större revolutionärt parti, arbetarklassens parti, och som ser sitt eget lilla antal som en stor historisk överlägsenhet. Ett sådant parti kan aldrig bli arbetarklassens ledande parti. Det är frågans hela kärnpunkt.

Så den tredje kongressen förkunnade att den aktuella uppgiften är – förberedelser. Samtidigt tvingades den viska till en del grupper och vissa kamrater och ibland också skrika åt dem att backa lite, att göra en strategisk reträtt för att förskansa sig kring en viss politisk linje och på så sätt förbereda en verklig offensiv. Men kamrater, var detta råd (som har omvandlats till en order) verkligen nödvändigt? Eller kanske det betecknar inledningen på Tredje internationalens undergång, som vissa hävdar? Jag tror att det fanns ett trängande behov att ge råd till en del grupper, vissa organisationer och vissa kamrater. Ty, jag upprepar, bland vissa grupper – och jag talar inte bara om KAPD utan också om mycket större partier och tendenser i stora partier – fanns det uppenbarligen en verklig revolutionär vilja, som inte hade syns i Västeuropa på länge. I det avseendet kan vi notera ett stort, ett enormt steg fram från den första till den tredje kongressen. Vi har stora partier med en tydligt uttalad vilja till revolutionära aktioner, och utan en sådan vilja går det inte att göra revolution – i den mening som ett parti överhuvudtaget kan göra revolution. Men bland vissa grupper, vissa journalister och till och med vissa ledare, fanns alltför förenklade uppfattningar om metoderna för att göra denna revolution. Ni känner troligen till att det fördes fram en så kallad offensivteori. Vad är kärnpunkten i denna teori? Kärnan är att vi har gått in i en period av sönderfall för det kapitalistiska samhället, med andra en period då borgarklassen måste störtas. Hur? Med hjälp av arbetarklassens offensiv. I denna rent abstrakta form är teorin utan tvivel korrekt. Men en del personer har försökt förvandla detta teoretiska kapital till en motsvarande valuta av mindre valör, och har förkunnat att offensiven består av ett antal mindre på varandra följande offensiver. På så sätt uppstod teorin vars tydligaste tolk är Wientidningen *Communism* – teorin om en ren offensiv som har sin orsak i epokens revolutionära karaktär.

Kamrater, liknelsen mellan arbetarklassens politiska kamp och militära operationer har missbrukats en hel del. Men i viss mån kan man tala om likheter. Under ett inbördeskrig måste den ena av de två stridande sidorna ofrånkomligen bli segrare, ty inbördeskrig skiljer sig från nationella krig på så sätt att det i det sistnämnda fallet är möjligt med eftergifter: man kan avträda en del av sitt territorium till fienden, man kan betala honom krigsskadestånd, göra en överenskommelse med honom. Men det är omöjligt under ett inbördeskrig. Här måste den ena eller den andra klassen segra till varje pris. Sovjetryssland var omringat av kontrarevolutionen och därför måste vår strategi med nödvändighet bestå av en segerrik offensiv. Vi var tvungna att befria våra gränsområden från kontrarevolutionen. Men när vi idag erinrar oss vår kamps historia så upptäcker vi att vi ganska ofta led nederlag. Även i militär mening hade vi våra marsdagar, för att tala tyska, och våra septemberdagar för att tala italienska. Vad händer efter ett delvis nederlag? Det sker en viss förskjutning i militärapparatens, det uppstår ett visst behov av andrum, ett behov av omorientering och en mer exakt bedömning av de inbördes styrkorna, att kompensera förlusterna och i massorna ingjuta medvetenheten om behovet av en ny offensiv och nya strider. Ibland är detta bara möjligt under förhållanden av en strategisk reträtt. Soldaterna – i synnerhet om de är soldater i en klassmedveten revolutionär armé – får veta detta direkt. De får veta att vi måste ge upp den eller den punkten, den eller den staden och området och dra oss tillbaka bortom Volga för att befästa våra positioner och under loppet av tre eller fyra veckor eller kanske månader reorganisera våra led, kompensera förlusterna och därefter gå till ny offensiv. Jag måste erkänna att tanken på reträtt alltid var mycket smärtsam för oss alla under inbördeskrigets första period, och den orsakade förstämning bland soldaterna. En reträtt är en rörelse. Huruvida man tar tio steg framåt eller tio steg bakåt beror helt och hållet på vad ögonblicket kräver. För segern är det ibland nödvändigt att gå framåt, ibland att gå bakåt.

Men för att förstå det här på rätt sätt, för att i en rörelse bakåt, en reträtt, kunna urskilja en del av en enhetlig strategisk plan – för det krävs en viss erfarenhet. Men om man resonerar rent abstrakt och alltid kräver att gå framåt, om man vägrar bry sin hjärna med strategi med antagandet att det går att ersätta allt genom att uppbjuda ännu mer revolutionär vilja, vad får man då för resultat? Låt oss exempelvis ta septemberhändelserna i Italien eller marschhändelserna i Tyskland. Vi har fått höra att situationen i dessa länder bara kan avhjälpas med en ny offensiv. Under marsdagarna – och jag

säger detta helt öppet – hade vi inte en femtedel eller ens en sjättedel av arbetarklassen bakom oss och vi led nederlag, det vill säga i rent praktisk mening: vi erövrade inte makten – förresten ställde sig partiet inte ens själv uppgiften – och inte heller lamslog vi kontrarevolutionen. Det är otvivelaktigt ett praktiskt nederlag. Men om vi i linje med den föregående offensivteorin idag skulle säga: endast en ny offensiv kan råda bot på situationen, vad skulle vi då kunna vinna på det? Vi kommer inte längre att ha med oss en sjättedel av arbetarklassen utan bara den del av den tidigare sjättedelen som fortfarande är redo för strid. Efter ett nederlag kan man alltid märka en viss nedgång, som givetvis inte varar för alltid men ändå ett tag. Under sådana förhållanden skulle vi lida ett ännu större och farligare nederlag. Nej kamrater, efter ett sådant nederlag måste vi dra oss tillbaka. I vilken mening? I denna enkla mening. Vi måste säga till arbetarklassen: ja kamrater, på grundval av fakta har vi under denna kamp bara haft en sjättedel av arbetarna bakom oss. Men vi måste vara åtminstone fyra sjättedelar, eller två tredjedelar, för att på allvar kunna tänka oss att segra. Och i det syftet måste vi utveckla och säkerställa de själsliga, andliga, materiella och organisatoriska styrkor som är våra band till klassen. Utifrån den offensiva kampens synvinkel innebär detta en strategisk reträtt i syfte att göra förberedelser. Det är fullständigt oviktigt om man kallar det att gå till vänster eller höger. Det beror helt och hållet på vad man menar med de orden. Om man med vänsterism menar en formell beredskap att alltid gå framåt och använda de allra hårdaste kampformerna, då betyder det givetvis en högerutveckling. Men om orden ”vänsterparti” eller ”vänsterströmningar” förstås i en djupare historisk mening, i dynamisk mening, i betydelsen en rörelse som ställer sig de största uppgifterna för perioden och fullföljer dem med hjälp av de bästa medlen, då kommer det att utgöra ett steg framåt i riktning mot den revolutionära vänsterströmningen. Men låt oss inte slösa tid på sådant språkvetenskapligt pedanteri. Av de som hackar på ord och säger att kongressen har tagit ett steg åt höger, av dem kräver vi att de förklarar exakt vad de menar med höger och vänster.

Jag behöver inte dröja vid det faktum att en del väldigt begåvade kamrater har lagt fram en hypotes, enligt vilken ryssarna ska klandras mest för den nuvarande ”högertendensen”, eftersom ryssarna har inlett handelsförbindelser med länder i väst och är oroliga för att dessa förbindelser skulle kunna bli störda av en europeisk revolution och liknande obehagligheter. Jag har själv inte hört denna hypotes direkt, men enligt illasinnade rykten finns det också historiska utvecklingsteoretiker som utsträcker sin lojalitet till Marx så långt att de också letar efter ekonomiska grundvalar till denna ryska högertendens. På mig verkar det, kamrater, som om de har gått in i en återvändsgränd. Ty till och med ur rent faktisk synvinkel måste vi naturligtvis inse att en revolution i Tyskland, Frankrike, England skulle ge oss de allra största fördelar, eftersom våra ganska torftiga handelsförbindelser med väst aldrig kommer att ge oss samma hjälp som vi skulle kunna få från en segerrik proletär revolution. Den skulle först av allt befria oss från behovet att upprätthålla en armé på flera miljoner man i vårt så ekonomiskt ödelagda land. Och bara denna omständighet skulle ge oss den största lättnad och på samma gång möjlighet till ekonomisk återuppbyggnad.

Så den hypotesen är helt värdelös. Och i den meningen skiljer den sig inte från andra påståenden som går ut på att det ryska kommunistiska partiet efter vad som påstås på ett konstgjort sätt prompt ville framprovocera en revolution i Tyskland i mars – så att Sovjetryssland skulle kunna ta itu med sina inrikespolitiska svårigheter. Detta påstående är lika orimligt. Ty en delvis revolution, ett uppror i ett enda land, kan inte ge oss någon som helst hjälp. Det imperialistiska kriget, inbördeskriget och blockaden ödelade våra produktivkrafter. Hjälpen kan bara nå oss genom leveranser av tekniska hjälpmedel i stora mängder, genom att det anländer välutbildade arbetare, lokomotiv, maskiner och så vidare. Men inte på något sätt med hjälp av delvisa uppror i det ena eller andra landet. Sovjetryssland kommer bara att kunna upprätthålla sig själv och utvecklas i händelse av en världsrevolution – detta, kamrater, kan ni läsa i praktiskt taget allt vi någonsin har skrivit. Ni kan själva övertyga er om att vi för 15 år sedan skrev att klasskampens inre logik i Ryssland oundvikligen skulle innebära att den ryska revolutionen skulle föra arbetarklassen till makten, men att denna makt bara skulle kunna stabiliseras och befästas i form av en segerrik socialistisk diktatur om den fungerade

som utgångspunkt för och förblev en väsentlig del av det internationella proletariats världsrevolution. Denna sanning har kvar sin fulla kraft än idag. Och av det skälet kan Ryssland, och varje annat land, bara vara intresserat av en inre logisk utveckling av proletariats revolutionära styrkor, och inte alls av att på ett konstgjort sätt skynda på eller bromsa den revolutionära utvecklingen.

En del kamrater har uttryckt farhågor för att vi genom att formulera frågan på det sätt vi har gjort håller vatten på hjulen för arbetarrörelsens centriska och passiva delar. Dessa farhågor förefaller mig helt grundlösa. För det första därför att de principer som vår verksamhet grundar sig på fortfarande är de som antogs av den första kongressen, och som i detalj utformade teoretiskt av den andra kongressen, och bekräftades, utvecklades och fylldes med ett konkret innehåll av den tredje kongressen. Dessa principer bestämmer Kommunistiska internationalens hela verksamhet. Under de första och andra kongresserna fördömdes de reformistiska och centriska strömningarna teoretiskt, men det räcker inte längre idag. Idag måste vi i detalj utarbeta en revolutionär strategi för att i praktiken övervinna de strömningar som vi har brännmärkt. Det är frågans hela kärna. Och även i detta avseende har en del kommunister ett överförenklat och därmed felaktigt sätt att närma sig frågan. De tänker sig att det går att uppnå revolutionära resultat genom att oupphörligen upprepa att vi är oförsonliga fiender till alla centriska tendenser. Givetvis är vi det. Varje steg mot försoning med centrismens och reformismens passiva strömningar skulle leda till ett fullständigt sönderfall för hela vår rörelse. Frågan handlar inte om det utan istället om vilken handlingsinriktning vi ska driva för att teoretiskt och organisatoriskt avgränsa oss från de centriska tendenserna varhelst de visar sig. Det är ABC. Det vore löjligt att inleda en debatt om det inom Kommunistiska internationalen. Det kan bara uppstå oenighet om vi ska kasta ut det ena eller andra partiets centriska delar med en gång, eller om det är mer fördelaktigt att vänta lite och ge dem chansen att utvecklas i revolutionär riktning. Sådana praktiska åsiktsskillnader är oundvikliga i alla livskraftiga partier. Men för att kommunistpartiets och arbetarklassens styrkor ska kunna utvecklas revolutionärt är det en förutsättning att man principiellt erkänner behovet att föra en kamp på liv och död mot centrismen. Det har ingen ifrågasatt. Att anse att denna fråga är på samma nivå som praktiska frågor om revolutionär strategi – det kan bara de göra som inte helt och fullt har förstått just vad som utgjorde kärnan i de revolutionära frågorna vid den tredje kongressen.

Våra motståndare i det centriska lägret kommer givetvis att försöka vända det vi har sagt till sin egen fördel. De kommer att säga: se bara, där och där förde de fram paroller om en avgörande offensiv men nu har den tredje kongressen förkunnat behovet av en strategisk reträtt. Det är naturligt och ofrånkomligt att den ena sidan försöker dra fördel av varje åtgärd som den andra sidan vidtar. Så är det även under krig. När Denikin och Koltjak slog till reträtt under inbördeskriget skrev vi alltid i våra agitatoriska flygblad: titta, istället för att gå över Volga har fienden dragit sig tillbaka till Uralbergen. Vi skrev det för att höja moralen hos de stridande. Men om vi skulle dra slutsatsen att vi inte borde göra det ena eller andra draget på grund av att våra motståndare kommer att tolka vår åtgärd som en reträtt, då skulle vi offra det verkligt viktiga för sekundära och formella överväganden.

Jag har helt och fullt tagit i betraktande hur ytterst svårt det är att försvara en strategi av tillfälliga reträtter vid en ungdomskongress. Ty om någon är medveten om hur rätt och nödvändigt det är att ta till offensiven, så är det naturligtvis arbetarklassens unga generation. Om det inte vore fallet så skulle det stå illa till med oss. Jag tror att det är just ni, kamrater, den unga generationen, som är ämnade att fullborda revolutionen. Den nuvarande revolutionen kan fortsätta att utvecklas under årtal och årtionden. Inte i betydelsen att förberedelserna för de avgörande striderna i Tyskland kommer att vara i decennier. Nej, men samma sak kan hända där som hände för oss i Ryssland. På grund av historiska omständigheter segrade vi mycket lätt, men sedan tvingades vi föra ett tre år långt inbördeskrig. Och inte ens nu är vi helt säkra på att krig inte hotar i Fjärran östern med Japan, eller för den delen i väst. Inte för att vi strävar efter krig utan på grund av att den imperialistiska borgarklassen hela tiden förändrar sina metoder. Först bekämpade den oss med militära medel,

sedan inledde den handelsförbindelser med oss, men nu kan den återigen ta till krig. Det är ganska svårt att säga hur saker och ting kommer att utvecklas i Tyskland och Frankrike. Men det står utom allt tvivel att borgarklassen inte helt plötsligt kommer att ge upp. Inte heller råder något tvivel om att revolutionen en dag kommer att segra i hela Europa och över hela världen. Revolutionens perspektiv är gränslösa, och kampens slutgiltiga fasen kan vara i decennier. Men vad innebär det? Det innebär att just den unga generationen, ni som är församlade här, har utsetts av historien att slutföra vår kamp. Det kanske till och med kommer att återstå en del arbete för era barn. Låt oss inte glömma att den stora franska revolutionen och alla dess konsekvenser höll på i flera decennier.

Således är den taktiska skolningen av den kommunistiska ungdomen en fråga av största betydelse. I vår tid måste den unga generationen mogna mycket tidigt, ty människor slits idag ut enormt snabbt. Vi märker det i Ryssland, det märks också i Tyskland, och i framtiden kommer det att visa sig ännu tydligare. Av denna orsak är det av yttersta betydelse att Ungdomsinternationalen – såsom faktiskt också är fallet – intar en mycket seriös hållning till taktiska frågor. Det är av yttersta betydelse att ungdomen granskar och kritiserar vår taktik, och om så krävs till och med anser att den inte är tillräckligt vänster. Men de får inte betrakta vår taktik som en yttring av några tillfälliga stämningar inom ett enda parti eller grupp, utan de måste analysera den utifrån hela den revolutionära rörelsens samlade uppgifter. Angående vår resolution om organisationsfrågan skulle man kunna säga: märk väl, det står här att antalet prenumeranter på kommunistiska tidningar måste öka och att man måste rekrytera korrespondenter och medarbetare till den kommunistiska pressen i arbetardistriktet. Det sägs här att vi måste koncentrera oss på arbetet att utvidga våra organisationer och konsolidera kommunistiska kärnor i fackföreningarna. Är inte allt detta futtiga aktiviteter som smakar hemskt mycket som de socialdemokratiska partierna före kriget? Ja det är det, om man tar frågan ur sitt historiska sammanhang, om man inte lyckas inse att vi lever i en epok vars objektiva innehåll är revolutionärt och att vi företräder arbetarklassen som varje dag blir mer och mer övertygad om att den bara kan säkerställa sina mest grundläggande levnadsvillkor med hjälp av en revolution. Men om man glömmer bort allt detta tillsammans med det faktum att vi är indragna i en kamp på liv och död med de socialdemokratiska och centristiska partierna och grupperna om inflytandet över arbetarklassen, då kommer man givetvis att få en helt förvrängd uppfattning om den tredje kongressens tendenser, taktik och organisatoriska principer.

Idag är vi tillräckligt mogna för att inte knyta alla våra aktioner till vårt formella motstånd mot reformisterna och centristerna. Vår revolutionär uppgift ställs idag som en praktisk uppgift. Och vi frågar oss själva: hur bör vi beväpna oss? Vilken front ska vi ta i besittning? Vid vilken linje bör vi skaffa säkert fotfäste för att försvara oss? När ska vi gå på offensiven?

Vi utvecklar våra organisationer. Huruvida denna utveckling äger rum på tidningsutgivningens område, eller till och med på det parlamentariska området, har idag bara betydelse i den mån det skapar villkor för det revolutionära upprorets seger. Hur skulle vi under denna stormiga epok av proletära massuppror egentligen kunna säkerställa enhetliga idéer och paroller utan ett omfattande nätverk av korrespondenter, medarbetare och läsare av de revolutionära tidningarna? Och medan prenumeranter och korrespondenter till det socialdemokratiska partiets tidningar är viktiga för det som en nödvändig förutsättning för dess framgångar i parlamentet, så är för oss kommunister samma sorts organisation betydelsefull som en praktisk förutsättning för revolutionens seger.

Utifrån detta kriterium, kamrater, är den tredje kongressen ett jättelikt steg framåt jämfört med den första och andra kongressen. På den tiden, och speciellt kring den första kongressen, kunde man fortfarande hoppas på att den borgerliga statsapparaten hade blivit så desorganiserad av kriget att det skulle bli möjligt för oss att störta borgarklassens makt med hjälp av ett enda spontant revolutionärt angrepp. Om det hade hänt skulle vi naturligtvis ha haft tillfälle att gratulera oss själva. Men det hände inte. Borgarklassen lyckades stå emot den spontana revolutionära massrörelsens angrepp. Borgarklassen lyckades behålla sina ställningar, den har återupprättat sin statsapparat och har hållit ett fast grepp om armén och polisen. Det är odiskutabla fakta och de ställer oss inför uppgiften att

störta denna återupprättade statsapparat med hjälp av en genomtänkt och organiserad revolutionär offensiv – en offensiv i ordets historiska mening, en offensiv som innefattar tillfälliga reträtter liksom uppehåll för förberedelser.

Kommunistpartiets uppgift består av att tillämpa alla de olika kampmetoderna. Om det inte fanns behov av det, om proletariatet skulle kunna störta borgarklassen med ett enda våldsamt angrepp, så skulle det överhuvudtaget inte finnas något behov av ett kommunistparti. Både det faktum att denna uppgift nu ställs som en praktisk uppgift i världsskala och det faktum att den tredje kongressen efter en långdragen och ganska hetsig diskussion nådde fram till att enhälligt formulera denna uppgift – detta, kamrater, är vår tidsperiods allra viktigaste faktum, att det finns ett internationellt kommunistiskt arbetarparti som i praktiken kan utarbeta och enhälligt anta en strategisk plan för att förintä det borgerliga samhället. Och om man är missnöjd med en del saker – enligt min åsikt orättvist – så måste man hursomhelst placera sitt missnöje inom ramen för detta mäktiga faktum, denna stora seger. Om man gör det så kommer kritiken från Ungdomsinternationalen inte att fungera som en broms utan som en progressiv faktor.

Det är möjligt att de största avgörande slagen kan äga rum nästa år. Det är möjligt att förberedelseperioden i de viktigaste länderna kan hålla på ända till nästa kongress. Det är omöjligt att förutsäga datum för och varaktigheten av politiska händelser. Den tredje kongressen var de strategiska förberedelsernas högsta skola. Och det kan bli så att den fjärde kongressen kommer att ge signalen till världsrevolutionen. Vi kan inte veta det ännu. Men detta vet vi: vi har tagit ett stort steg framåt och vi kommer alla att lämna denna kongress mognare än när vi kom till den. Det står tillräckligt klart, och inte bara för mig hoppas jag, utan för oss alla. Och när timmen för de stora slagen slår så kommer ungdomen att spela en mycket stor roll. Vi behöver bara erinra oss om Röda armén, där ungdomen inte bara spelade en avgörande roll politiskt utan också i rent militär mening. Kamrater, vad är egentligen Röda armén? Den är inget annat än Rysslands beväpnade och organiserade ungdomar. Vad gjorde vi när vi var tvungna att gå på offensiven? Vi vädjade till ungdomsorganisationerna, och det var de som genomförde mobiliseringarna. Hundratusentals arbetar- och bondeungdomar kom till oss och vi införlivade dem som kärnor i våra regementen. Det var så moralen byggdes upp i Röda armén. Och om vi får samma sorts ungdomar till den Kommunistiska internationalen – vilket vi kommer att få – om ungdomen vid tiden för de avgörande slagen strömmar in i våra led som organiserade regementen, då kommer ni att kunna utnyttja det som nu skiljer er från den ”gamla” internationalen – inte så mycket själsligen som i mognad – till gagn för arbetarrörelsen.

Kamrater, under den ryska revolutionens allra mest farofyllda dagar, då Judenitj stod utanför Petrograd och under de svåra Kronstadtdagarna, när denna fästning nästan förvandlades till en fästning för den franska imperialismen mot Petrograd, var det den ryska arbetar- och bondeungdomen som räddade revolutionen. I de borgerliga tidningarna kan man läsa att vi förde fram kinesiska, kalmucker* och andra regementen mot Judenitj och Kronstadt. Det är givetvis en lögn. Vi förde fram vår ungdom. Stormningen av Kronstadt var faktiskt symbolisk. Som jag sa höll Kronstadt på att hamna i händerna på den franska och engelska imperialismen. Två eller tre dagar till och Östersjön hade varit isfri och de utländska imperialisternas krigskepp skulle kunnat gå in i Kronstadts och Petrograds hamn. Om vi hade varit tvungna att överge Petrograd så hade det öppnat vägen till Moskva, för det finns praktiskt taget inga försvarspunkter mellan Petrograd och Moskva. Sådan var situationen. Till vilka vände vi oss? Kronstadt är omgivet av hav på alla sidor, och havet var täckt av is och snö. Man var tvungen att förflytta sig helt oskyddad över isen och snön mot fästningen, som var rikligt försedd med artilleri och maskingevär. Vi vände oss till våra ungdomar, till de arbetare och bönder som fick militär utbildning på våra militärskolor. Och de besvarade vårt anrop med ett pålitligt ”Närvarande!” Och de marscherade öppet och utan något skydd mot Kronstadts artilleri och maskingevär. Och precis som vi tidigare hade sett utanför Petrograd, kunde man nu se många döda unga ryska arbetare och bönder på Östersjöns is. De kämpade för revolutio-

* En sorts kosackfolk – öa.

nen, de kämpade så att den nuvarande kongressen kunde samlas. Och jag är säker på att Europas och Amerikas revolutionära ungdom, som är mycket bättre utbildad och utvecklad än vår ungdom, när det behövs kommer att uppvisa inte bara lika mycket utan ännu mycket mer revolutionär energi. Och i den ryska Röda arméns namn säger jag: *Länge leve den internationella revolutionära ungdomen – världsrevolutionens Röda armé!*